

אור הנר

עזר: נדיה אטון

דבר העזר

"ולבני קהת לא נתן כי עבדת הקדש עליהם בכתף ישאו"

בפרשה אנו לומדים על הציווי שנצטוו בני קהת לשאת את כלי המקדש על כתפם. הנביא בדברי הימים מגולל את הסיפור שהיה בימי דוד: לאחר שכבש דוד המלך את ירושלים, הוא החליט להעלות את ארון ה' מבית אבינדב בגבעה בקרית יערים לירושלים. כדי להעלות את ארון ה' הנודד ממקום למקום לירושלים, דוד המלך הוסיף מהעם עוד 30,000 בחורים. וביחד עמו היו 90,000 איש כדי להעלות את ארון ה' לירושלים ברוב עם הדרת מלך.

הם הרכיבו את ארון ה' על עגלה חדשה ונושאים את הארון מבית אבינדב, "וַעֲזָא וְאַחִיו בְּנֵי אֲבִינֶדָב נִהְגִּים אֶת הָעֶגְלָה חֲדָשָׁה, וְאַחִיו הָלַךְ לִפְנֵי הָאָרוֹן, וְדוֹד וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל מְשַׁחֲקִים לִפְנֵי יְיָ בְּכָל עֲצֵי בְרוּשִׁים וּבְכַנְרוֹת וּבְנִבְלִים וּבְתַפִּים וּבְמִנְעֻנְעִים וּבְצִלְצָלִים. וַיָּבֹאוּ עַד גֶּרֶן נָכוֹן וַיִּשְׁלַח עֲזָא אֶל אָרוֹן הָאֱלֹקִים וַיֹּאמֶר בּוֹ כִּי שָׁמְטוּ הַבָּקָר. וַיַּחַר אַף יְיָ בָּעֲזָא וַיַּפְּחוּ שָׁם הָאֱלֹקִים עַל הַשָּׁל וַיָּמָת שָׁם עִם אָרוֹן הָאֱלֹקִים".

עֲזָא מת כיון שלא נקטו זהירות: במקום לשאת את ארון ה' על הכתף הניחוהו בעגלה. ולא נשאוהו הלוויים, ולא נתנו לפרות לנהוג את העגלה בעצמן כפי שעשו הפלישתים. וכאשר שמטו הבקר והארון היה תלוי באוויר, למרות שעֲזָא היה איש צדיק, הוא שלח את ידיו לאחוז בארון ולסמוך אותו, וזה היה אסור. רק ללוויים ניתנה רשות לגעת בארון ולשאת אותו.

אמרו חז"ל בגמרא סוטה (ל"ה): דוד המלך טעה בדבר זה, משום שכשהעלה דוד המלך את ארון הברית, היה על הלוויים לקחת את הארון על כתפיהם, שנאמר: "בכתף ישאו", ואסור היה להם לקחת את הארון בעגלה.

שואלת הגמרא: מפני מה נשכח מדוד המלך הציווי ללוויים של

"בכתף ישאו" ונענש על כך שמת עוזה בגללו?

עונה הגמרא: מפני שקרא לדברי תורה "זמירות" שנאמר בתהילים (קיי"ט, נ"ד): "זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי", ופירש שם רש"י "כשהייתי בורח מפני אויבי... הייתי משתעשע בחוקיך והיו לי לזמירות לשעשעני". אמר לו הקדוש ברוך הוא לדוד: "דברי תורה אתה קורא אותן זמירות? הריני מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבן יודעין אותו, שנאמר: "ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו" ואילו אתה דוד הבאת את הארון בעגלה ולא על כתפי הלוויים כמו שכתוב בתורה.

מסביר רבי יונתן אייבשיץ ענין זה בספרו "אהבת יהונתן": בלימוד התורה צריך להתייגע, מטעם זה הזהיר הקב"ה את בני קהת שאת ארון הברית "בכתף ישאו" שכן בתוך הארון יש את שני לוחות הברית שהם שורש כל התורה כולה, לרמוז לנו שתלמידי חכמים צריכים להתייגע בתורה, ולשאת את התורה על כתפיהם, לכן ציווה הקדוש ברוך הוא את בני קהת לשאת את הארון שמסמל את התורה בכתף ישאו.

אמנם דוד המלך שהיה לומד כל חייו את התורה הקדושה, לא היה צריך להתייגע והיה נראים בעינו דברי התורה כזמירות לכן אמר "זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי".

למדים אנו מכאן עד כמה דברי התורה שאנו לומדים חשובים ומיוחדים, עלינו לנצל זאת ולהשתדל כל אחד ואחד לפי כוחו ללכת לשיעורי תורה, ללמוד כל יום אפילו חמש דקות תורה. יהי רצון שנזכה בזכות התורה הקדושה שיהיו בשורות טובות לעם ישראל, בביאת גואל צדק במהרה בימנו אמן, בברכת שבת שלום ומבורך.

ברשת נשא

דבר תורה לסעודה שנייה

אור החיים הקדוש

"יברך ד' וישמרך"

תמה אור החיים הקדוש מדוע הקדים את הברכה לשמירה שכתוב בפסוק קודם "יברךך", ואחר כך "וישמרך"?

מפרש האור החיים הקדוש ג' פירושים:

א. שהשמירה היא לפי ערך הברכה וגדולתה, כי מי שיש לו הרבה ברכה צריך שמירה יותר.

ב. שמדובר בברכה כל כך גדולה שמוכרחים לשמור עליה, אם כן השמירה היא לאות ולמופת על גודל הברכה.

ג. בכל ברכה יש גם סכנה כפי שכתוב בדברים פרק ח' "פן תאכל ושבעת... ורם לבבך", כלומר בכל ברכה יש בה גם סכנה וצריך שמירה מאותה סכנה, הסכנה היא שמא יבוא לידי רם לבבך (גאוה).

דבר תורה לסעודה ראשונה

"ישא ה' פניו אליך"

במסכת ברכות (כ"ע"ב) מובא המדרש הבא: אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבונו של עולם! כתוב בתורתך "אשר לא ישא פנים" (ה' אינו מפלה לטובה שלא כדין) ולא יקח שוחד" (דברים י', י"ז) והלא אתה נושא פנים לישראל, דכתיב: "ישא ה' פניו אליך".

אמר להם הקב"ה: "וכי לא אשא פנים לישראל? שכתבתי להם בתורה: "ואכלת ושבעת, וברכת את ה' אלוך" (דברים ח' י') והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה" (אפילו באכילה מועטת, כמובא משנה ברכות ז' ב.).

צא וראה - אומר רבי חיים מוולוז'ין - שהגמרא מדייקת כאן ואומרת: "והם מדקדקים על עצמם". כי רק כלפי עצמו רשאי האדם לדקדק ולראות באכילה מועטת של "כזית" ו"כביצה" סעודה משביעה, שחייבים לברך עליה ברכת המזון. אבל כלפי הזולת יש לנהוג ברוחב לב ולהעניק לכל עני נצרך כדי שביעה גמורה.

דבר תורה לסעודה רביעית

הלכות תפילה

להיכנס עם תפילין או להיות מעשרה ראשונים מה עדיף?

היכן שאפשר מצוה לבוא לבית הכנסת כשהוא עטור בטלית ותפילין, ויש אומרים שמצוה זו קודמת למצות עשרה ראשונים. [ולכן האר"י ז"ל לא היה נכנס עם עשרה הראשונים, מאחר שהיה צריך להניח תפילין קודם, ועדיין לא הגיע זמן הנחת תפילין]. ויש חולקים ואומרים דמצות עשרה ראשונים קודמת למצוה לבוא לבית הכנסת כשהוא מעוטר בתפילין. והעיקר להלכה נראה יותר כסברא ראשונה, (כמבואר בילקוט יוסף על הלכות תפילין, סימן כה) שעדיף לבוא מעוטר עם תפילין אפילו שיש חשש שלא יספיק להיות מעשרה ראשונים.

הקובע מקום לתפילתו

כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם בעזרו, ומעלה גדולה יש בדבר, שזוכה שתפלתו מתקבלת יותר. ולכן נכון שיקבע לעצמו בית כנסת קבוע שבו יתפלל בקביעות, וגם לקבוע מקום בבית הכנסת עצמו, שאז תפלתו מתקבלת יותר, ואלהי אברהם בעזרו וכו'.

(ילקוט יוסף תפילה)

דבר תורה לסעודה שלישית

פניני הבן איש חי

"יאר ה' פניו אליך ויחנך" (במדבר ו, כה)

שואל הבן איש חי: ידוע שאין לאדם לשאול ב' שאלות בבת אחת, וקשה הרי בברכת כהנים אנו כן מבקשים כך מובא במדרש (במ"ר יא, ו): "יאר" זה מאור תורה, שיאיר פניך ולבך בתורה ויתן לך בני-תורה, כמו שנאמר (משלי ו, כג): "כי נר מצוה ותורה אור". "ויחנך" - יחנך במשאלותיך, וכן הוא אומר (ישעיה ל, יט): "חנוך יחנך לקול זעקך".

ונראה לי, בסייעתא דשמיא על דרך מה שפרשתי בסייעתא דשמיא במאמר התנא (אבות ו, א): רבי מאיר אומר: כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה. והכוונה הוא, דהלומד לשמה, מוכרח שכל שאלות צרכיו יהיו לשם שמים, שהתכלית הוא כדי לעבוד את הבורא יתברך.

ולכן, אף-על-פי שאמרו רבותינו ז"ל: אין לאדם לשאול שתי שאלות בבת-אחת מן השמים - הנה זה יכול לשאול כמה שאלות בבת-אחת, מפני שתכלית כוונתו במשאלות אלו היא אחת, והינו כדי שיעבוד על-ידי זה את הבורא יתברך.

"כל השונה הלכות בנל יום..."

שו"ת עם
הרה"ג אהרן נחיה

הלכות שבת

שאלה: האם מותר להדביק או להפריד בשבת נייר שיש בו מעט דבק עדין שהוא מיועד להניחו כסימן בספר וכיוצא בזה, ויוצא בקלות באופן שאינו משאיר שום רושם או מחיקה, ונדבק במקום שצריך ומשתמשים בו כמה פעמים להעבירו ממקום למקום בספר עד שנגמר בו הדבק, ואז לוקח מהחבילה נייר אחר ומשתמש בו.

תשובה: מותר להשתמש במדבקה כסימניה בשבת, להדביקה במקום שצריך ולהפרידה משם, וכן מותר להפרידה בשבת מחבילת הסימניות שהיא דבוקה בהם, והמחמירים להפרידה מהחבילה מערב שבת ולחזור ולהדביקה תבוא עליהם ברכה. וכן מותר מעיקר הדין להדביק הסימניה למשך זמן אפילו אחר השבת, ואין בזה משום מכין משבת לחול, ובתנאי שבדעתו להסירה משם לאחר מכן, והמחמירים שלא להדביק הסימניה אלא לפחות מכדי שעות, תבוא עליהם ברכה [וכן הדין לגבי מדבקות שע"ג שקיות ניילון שעשויים לשמירת טריות המאכלים כגון בשקדי מרק, וכן במדבקה שע"ג שקית המגבונים לשמירת לחות וכיוצא בזה]. אבל אסור מהתורה משום תולדת תופר להדביק בשבת סימניה קבועה שלא תזוז לעולם.

דיון משפחתי עם הרב יצחק זלברשטין

שו"ת עם
הרה"ג בנימין חותה

הלכות גזל ואונאה

שאלה: ביישוב מס' בצפון הארץ, מתכננים מדי יום ביומו קבוצת יהודים לתפלת שחרית בבית הכנסת המקומי. מנן זה מונה עשרה מתפללים בלבד, כך שחסרוננו של אחד המתפללים יגרם לבטול התפלה בצבור.

ביום מן הימים, יצא אחד המתפללים לטייל בשעת בקר מקדמת, עוד לפני התחלת התפלה, ולבית הכנסת הגיעו תשעה יהודים בלבד. אחר זמן רב של המתנה, החליטו המתפללים שמחמת האנס יתפללו ביחידות.

בראות הגבאי שתפלת הצבור הקבועה עומדת להתבטל, החליט לנקט יזמה. מה עשה? הכריז בפני חבריו: "רבותי, המתינו עוד מספר רגעים, אני יוצא להביא את העשירי". האיש יצא לחוץ, נטל את הטלפון-הנייד, והתקשר ל...תחנת מוניות! "אני צריך מונית באפן דחוף..."

פעבור מספר רגעים, הגיעה המונית ועצרה בפתח בית הכנסת. "להיכן בבקשה?", שאל הנהג את הגבאי. "לבית הכנסת..." - השיב הגבאי. "ראה נא, אני צריך לנסע לשום מקום, אך ברצוני לבקש מכבודו שיפעיל את המונה, ויכנס בבקשה לבית ה' על מנת להשלים לנו מנן".

הנהג נענה להצעה בשמחה. הפעיל את המונה ונכנס להשתתף בתפלה. לאחר התפלה הראה המונה כי התשלום הוא: תשעים ש"ח!

וכאן פונה הגבאי אל חבריו, ודורש מכל אחד לשלם את חלקו - "אנו תשעה מתפללים ולכן כל אחד ישלם לנהג עשרה שקלים. האנשים טענו כנגדו: "הלא אתה הזמנת את נהג המונית, ולא אנחנו, ולכן אתה הוא זה

שאלה: הממתין בתור לקופה בסופר ובעודו ממתין בתור נפתחה קופה חדשה מי קודם לגשת לקופה החדשה.

תשובה: כל הקודם זוכה לתפוס תור ראשון בקופה שנפתחה כעת, ואין קדימה לפי מה שעמדו בתור בקופות הסמוכות.

שאלה: האם מותר להיכנס לחניון השייך למרכז קניות כדי לקנות משהו קטן כדי שהשומר יתן לו לצאת מהחניה ללא תשלום וחונה שם זמן רב על סמך קניה זו.

תשובה: אם חונה לזמן קצר מועיל שיקנה משהו קטן אבל לחנות זמן רב על סמך קניה קטנה אסור משום גזל.

שאלה: האם מותר למדוד בגד בחנות לצורך קניה בחנות אחרת ואם עשה כן כיצד יתקן.

תשובה: אסור לעשות כן, ואם עבר ועשה כן חייב לבקש מחילה מבעל או מנהל החנות של הבגד או להגיע עמו לפשרה בפיצוי שיתן למוכר.

לדפואה שלימה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מידה מרים
בת רחל

לדפואה שלימה

יוליה בת לדיסה
דוד בן שטיאנה
סולטנה
בת פרחא

לדפואה שלימה

מדי בת דחל
דוג'ה סלומון
בן דבקה
חנה בת חפסה
תנצבה

לדפואה שלימה

שרה בת ליאורה
ינית בת דחל
שמעון בן מרסל
תנצבה

לדפואה שלימה

לאה בת
סוליקה רביבו
ז"ל (הי"ד)
תנצבה

ברכת הגומל חלק א'

דיני ברכת הגומל

מתקרבם אנו לימי הקיץ, בזמנים אלו נוהגים הרבה משפחות ללכת לטייל בכל מיני מקומות בארץ, והשאלה היא אם ומתי מתחייבים בברכת הגומל? בלי נדר בשבועות הקרובים נעסוק מעט בהלכות אלו

מי מתחייב בברכת הגומל

חז"ל מלמדים אותנו שישנם ארבעה סוגי ניסים שבגינם מתחייבים בברכת הגומל: 1. יורדי הים כשעלו ממנה, 2. הולכי מדברות כשיגיעו לישוב, 3. מי שהיה חולה ונתרפא, 4. מי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא. וישנו רמז שנתנו לכך חז"ל: "וכל החיים" יודוך סלה" חיים ראשי תיבות - ח'בוש, י'סורים, י'ם, מ'דבר.

נוסח ברכת הגומל

נוסח ברכת הגומל: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם הגומל לחייבים טובות שגמלני כל טוב, והשומעים אומרים: מי שגמלך כל טוב הוא יגמלך כל טוב סלה."

עניית אמן על הברכה

יש להזהיר את הקהל שיענו אמן אחר ברכת הגומל קודם שיענו "מי שגמלך כל טוב הוא יגמלך כל טוב סלה". והמברך עונה אחר הקהל "אמן כן יהי רצון".

נתחייב פעמים בברכת הגומל

מי שהיה בבית האסורים ויצא משם, ונתחייב בברכת הגומל, וגם נסע מעיר לעיר שיעור מהלך פרסה, אף שנתחייב בברכת הגומל

ב' פעמים, אינו מברך אלא ברכה אחת, ועולה לו לזה ולזה. וכן מי שהיה חולה וגם נסע לחו"ל, ברכה אחת פוטרנו.

חיוב נשים בברכת הגומל

נשים חייבות לברך ברכת "הגומל" לאחר שנתרפאו ממחלה, או לאחר לידת בן או בת. וכיו"ב. ולכן אם האשה נתחייבה בברכת הגומל, תלך לבית הכנסת ותברך בעזרת הנשים, כשיש עשרה אנשים בבית הכנסת, בעת קריאת התורה בין גברא לגברא. [כשיש חלון בעזרת הנשים הפתוח עד הגג], או תברך כשעושים מסיבה בבית להולדת הבת, או בעת לימוד "ברית יצחק" שנוהגים לערוך בליל הברית, או בעת סעודת המילה, כשיש שם עשרה אנשים גדולים. ותברכנה בפתח החדר, בקול רם, כדי שישמעו את הברכה. ואין לאשה למנוע עצמה מלברך הגומל בזמן שאינה טהורה. ואין לבעל לברך הגומל במקום אשתו, אלא אם כן גם הוא נתחייב בברכה זו, כגון שנסע מעיר לעיר שיעור פרסה וכדומה, שאז יברך בבית הכנסת בעת קריאת התורה, ואשתו תשמע את ברכתו בעזרת הנשים, ותכוין לצאת ידי חובת הברכה, וגם הוא יתכוין להוציאה בברכתו. ואף שהאיש מברך הגומל על נסיעה מעיר לעיר, והיא צריכה לברך הגומל אחר לידה או מחלה, יכול להוציאה מדין שומע כעונה (ילקוט יוסף הלכות ברכות והודאות).

צדיקים במיתתם קרויים חיים

רבי חיים מוולוז'ין זיע"א

רבי חיים הוא בנם של יצחק בן חיים, שהיה פרנס הקהילה בוולוז'ין ורבה, בת רבי יוסף רפפורט, בנו של רבי שמחה הכהן רפפורט. בצעירותו למד תחילה במשך שנתיים אצל הרב רפאל זיסקינד מהמבורג שהיה רבה של מינסק. לאחר מכן למד אצל השאגת אריה, שהיה רב העיריה באותה עת. מגיל 19 התחיל ללמוד אצל הגאון מוילנה הגר"א. בהסכמתו ובברכתו של רבו, הגאון מוילנה, חזר רבי חיים מוילנה לוולוז'ין ושימש כרבה של העיריה. בגר"א הוא ראה גדול שלא היה כמותו כמה דורות, עד שאפילו בהתייחסות הציבורית אליו כממשיך דרכו ראה פגיעה בגאון. עם זאת, בתגובתו לחסידות היה מתון מרבו. מהחל לשמש כרבה של וולוז'ין ככל הנראה בשנת התקל"ד. לאחר כחמש עשרה שנות רבנות עבר לכהן כרב בוילקומיר, אך חזר לוולוז'ין לאחר שנה אחת בלבד בעקבות התנגדות בקהילה, והמשיך לשמש כרבה עד מותו.

לאחר פטירת רבו, ייסד רבי חיים את ישיבת עץ חיים בוולוז'ין ובכך הפך לאבי הישיבות הליטאיות הגדולות. לקראת ייסודה של הישיבה, יצא בשנת ה'תקס"ב, במכתב גלוי אל "אוהבי התורה" בליטא, ובו קרא להרים את קרן לימוד התורה והישיבות.

בהקדמה לביאור הגר"א על שולחן ערוך חלק אורח-חיים, מונים בני הגר"א, רבי יהודה לייב ורבי

אברהם, את ר' חיים כראש וראשון לתלמידי הגר"א.

רבי חיים מוולוז'ין כתב את הספר הנפלא "נפש החיים".

הוא נפטר ב"ד בסיוון ה'תקפ"א, ונקבר בוולוז'ין.

סגולת רבי חיים מוולוז'ין

בספרו "נפש החיים" ציין הגאון רבי חיים סגולה נפלאה להינצל מכל צרה. כה דבריו: "ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינים ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו, ולא יעשו בו רושם כלל, כשהאדם מקבל בלבו לומר: "הלא ה' הוא האלוקים האמיתי, ואין עוד מלבדו יתברך שום כוח בעולם וכל העולמות כלל, והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו, ומבטל בליבו ביטול גמור, ואינו משגיח כלל על שום כוח ורצון בעולם, ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ברוך הוא - כן יספיק הוא יתברך בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם, שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל".

יש להבין כי בדבריו של רבי חיים מוולוז'ין מובא דגש מיוחד: גם באיש הפשוט, שאינו במדרגת הדבקות רוב ימיו, אם איש פשוט זה מתחזק במחשבתו בבורא עולם אשר "אין עוד מלבדו" לשעה אחת, אפילו אם היא שעת סכנה, הרי דבקות זו במחשבת אמת, מגנה ומצילה לבל ישלטו ביד יד זרים.

א"ה ביום שלישי י"ד בסיון יום הילולתו זיע"א

לדפואה שלימה

חנינה חנה בת דחל
סיגל בת חנינה חנה

לכרבה והצלחה

אליה אבנר
בן רבקה
אבישי מיכאל
בן רבקה

לכרבה והצלחה

מרדכי ויפה
מודנו וב"ב
ליאוד ושיר
מודנו

לכרבה והצלחה

חיים לוי וב"ב
דון רבקה
חודיה לוי

לכרבה והצלחה

אלג'דיה
בת מרים
מרים (מירי)
בת דות

